

LBRIS

We know
books

GEORGE ANDREESCU

ILIADA
ODISEEA
ENEIDA
repovestite
pentru copii

ROL
CRIS

LRDIS

We know
books

Coperta: Faber Studio

Tehnoredactare: Gabriela Anghel

Corectură: Dușa Udrea-Boborel

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin ROLCRIS.

Copyright © 2024, ROLCRIS.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

ANDREESCU, GEORGE

Iliada, Odiseea, Encida / repovestite pentru copii de George Andreescu. -
București : Rolcris, 2024

ISBN 978-630-6538-04-1

821.135.1

Pentru comenzi și informații, vă rugăm să ne contactați la:

Tel.: 021/2222223; 0722.214.696

www.rolcris.ro

E-mail: contact@rolcris.ro

ROLCRIS

Str. Al. Ioan Cuza, nr. 50, sector 1, București

ISBN 978-630-6538-04-1

Homer

ILIADA

MĂRUL DE AUR

Povestea spune că odinioară, în Grecia străveche, pe culmile înnoirate ale muntelui Olimp, sălășluiau zeii nemuritori, feriți de iscoditoarele priviri omenești. Acolo, în palatul de cleștar al lui Jupiter-Zeus, mai-marele între zei, s-a pornit într-o seară o petrecere cum n-a mai fost. Zeii toți s-au adunat în sala măreață a palatului, ci numai pe Discordia, pe zeița vrajbei, pe buclucașa Eris, nu s-a gândit nimeni s-o poftască.

Dar cruda zeiță a aflat la vreme de petrecerea zeiască și s-a răzbunat cumplit. Și iată cum: în toiul petrecerii, ea deschise cu trăsnet ușile de aramă ale palatului străveziu, se opri în prag și privi îndelung, batjocoritoare, asupra zeilor fără de griji. Unii dănțuiau, alții cântau sau râdeau în hohote. Văzând-o împietrită în ușă, fioroasă cum era, cu șerpi în păr și cu panglici însângerate pe frunte, zeii înghețară de spaimă, cât erau ei de mândri și de puternici. Știau doar că au mâniat-o, și acum se așteptau la crunta ei răzbunare.

Minune însă! De astă dată, zeița vrajbei nu se clinti din ușă, oricât o îmbie preamăritul Jupiter cu rugăminți de iertare. Ea scoase din sân un măr de aur, îl ridică în văzul tuturor, apoi îl aruncă în mijlocul dănțuitoarelor, strigând: „Celei mai frumoase dintre voi!“ Și, fără să mai rostească o vorbă, Eris-Discordia se duse în treburile ei, și dusă fu.

Dar cine ar putea crede că mânia ei s-a mistuit așa de lesne? Vai, cum se leagă întâmplările lumii una cu alta! Dintr-o vorbă dulce, o mare năpastă căzu pe capul zeilor, dar mai cu seamă pe bieții oameni, cu nimic vinovați de jignirea adusă crudei zeițe. Eris plecase, dar zeii își pierduseră voia-bună, dansurile încetară, muzica se stinse, hohotele amuțiră. Presimțirea primejdiei nu-i mai părăsi după aceea pe zei. Până și frumoasele zeițe nu mai cutezară să ceară mărul pentru a se fâli cu frumusețea lor.

Trecură zile, poate și săptămâni, iar mărul nu fu dat nimănui! Dar într-o bună zi i se înfățișă lui Jupiter fiica sa Venus-Afrodita, frumoasa între frumoase, zeiță a dragostei și frumuseții, născută din spumele mării. Venus ceru tatălui ei ceresc mărul de aur, socotind că nimeni nu poate fi mai frumoasă decât ea. Tatălui atotputernic i se lumină chipul de zâmbet, văzând-o pe fiica sa iubită, și nu lipsi mult să-i întindă mărul. Dar atunci sosi valvârtej Palas-Atena-Minerva, frumoasa zeiță a înțelepciunii. Minerva ceru și ea mărul de aur.

Jupiter, cu inima împărțită între două fiice atât de dragi, sovăi îndelung și păstră tăcere. Dar după ele se ivi, cu înfățișare semeată, frumoasa Hera-Junona, soția cicălitoare și geloasă a lui Jupiter-Zeus. El nu mai știu ce să spună. Era frumoasă Venus, dar nici celelalte nu erau mai prejos.

— Dragile mele, zise el până la urmă, de ce să vă judec eu pe voi? Nu ar fi mai bine, oare, să cerem părerea altui zeu, care să nu aibă de judecat o soție și două fiice, tot atât de frumoase și de dragi inimii sale? Și Jupiter își îndreptă

privirile către zeii de față, întrebându-i: „Cine dintre voi vrea să fie judecător?”

Zeii coborâră privirile în pământ și, unul câte unul, se risipiră în palat. Știau ei ce înseamnă să se pună rău cu zeițele cele mari, și mai ales cu Hera-Junona!

— Iată, zeii nu vor să vă judece, zise Jupiter. Căutați mai bine un om pământean care s-o facă!

Zeițele se învoiră și porniră în zbor să caute un om. Venus-Afrodita îl găsi cea dintâi. Era un ciobănaș frumos, cu ochi albaștri și plete bălaie, pe care ea, când călătorea dincolo de mare pe țărmurile Troiei, îl vedea adesea trecând cu albele sale oițe. Îl chema Alexandru-Paris și era al doilea dintre cei cincizeci de copii ai Hecubei și ai bătrânului Priam, regele Troiei. Și era tânărul Paris un arcaș neîntrecut. Și era vestit prin curajul cu care întâmpina fiarele la vânatoare. Dușmanii Troiei se temeau, de el. Fecioarele troience îl pierdeau din ochi și-l urmăreau în visurile lor de tinerețe. Zeița Venus-Afrodita ieși în calea mândrului arcaș, în toată strălucirea ei zeiască. Ci, viteazul Paris nu se înfricoșă; el ridică ochii cutezători și întâlni privirile zeiței, care-i vorbi astfel:

— Preafrumosule arcaș, nu socotești, oare, că ți-a venit și ție odată vremea să mai părăsești codrii și turmele? Nu ai simțit niciodată bătând în pieptul tău o inimă dornică de iubire? Vai, dacă ai fi văzut-o vreodată pe fiica lui Jupiter și a Ledei, pe Elena cea născută dintr-un ou, și care trăiește acum la curtea lui Menelaos, regele Spartei! Nici poveștile străbune nu pomenesc de vreo zână frumoasă ca ea. Dacă

vrei s-o asemuiești cu cineva, apoi numai cu zeița frumuseții îi poți afla asemănare.

— Vai, gemu Paris, dacă ar fi frumoasă ca tine, cum aş iubi-o! Dar de ce să mă îboldești cu un simțământ care niciodată nu va găsi împlinire?

— Spune-mi doar, frumosule ciobănaș, dacă te îmbie gândul s-o vezi măcar o dată pe fiica Ledei! Ceea ce va urma îți va arăta cât de mare este puterea mea și a fiului meu. Cine nu știe că micuțul meu Eros-Cupidon e în stare să-l țintească și pe tatăl nostru ceresc cu săgețile vrăjite ale iubirii? Te voi face fericit, viteazule arcaș. Cea mai frumoasă femeie va fi a ta. Dar mai întâi te rog să-mi îplinești o rugămintă. Iată! Minerva, Junona și eu căutăm un judecător care să hotărască cine este mai frumoasă dintre noi. Celei mai frumoase, el va dărui mărl de aur pe care Jupiter îl ține acum în păstrare. Și pentru ca judecata să fie mai nepărtinitoare, tatăl nostru ceresc a poruncit ca un om muritor să judece între noi, iar nu un zeu. Iată ce glorie nemuritoare te așteaptă, frumosule Paris! Vei fi judecătorul zeilor. Niciun om nu a primit până acum atâta cinstire de la noi.

— Voi îndeplini rugămintea ta, zeiță, răspuse arcașul.

Și așa s-a întâmplat că Paris cel frumos urcă într-o zi către împărăția lui Jupiter, pe muntele Ida, împreună cu Hermes-Mercur, trimisul lui Jupiter și curier al zeilor. Judecând între cele trei zeițe, Paris n-a stat prea mult la gânduri, ci i-a întins Venerei mărl, zicându-i:

— Tu ești cea mai frumoasă!

Venus luă triumfătoare mărl din mâna tânărului judecător, dar cele două zeițe înfrânte își ascuseră durerea

în tăcere adâncă. Cum se va stinge focul din inima lor? Junona și făcu în gândul ei jurământ de răzbunare împotriva nesocotitului muritor. Ea jură să se răzbune pe toți ai lui și pe frumoasa Troie. Cenușă să se aleagă de cetatea scăldată în aur! Doar nu zadarnic a visat mama Hecuba – când a purces grea cu Paris – că i s-a aprins o flacără mistuitoare în pânțele. Și nu zadarnic, după naștere, tatăl Priam, vestit de zei, l-a lepădat pe copil în codri, unde a fost alăptat de o ursoaică. Acestea toate erau semne rele la troieni, iar Junonei nu voia să-i scape prilejul.

Și nu avu prea mult de așteptat mâniaoaasă Junona, că Venus-Afrodita, nebănuind ce mocnea în inima ei, o ajută fără de voie. Ea îl întâmpină într-o seară pe ciobănașul Paris, tocmai când el se întorcea cu oile la Troia, cântând voios ca de obicei. Poate că flăcăul cugeta în sinea lui la Elena și la norocul făgăduit de zeiță. Ea îl opri și-i grăi astfel:

— Nu te-am uitat, frumosule ciobănaș. Am venit să-ți plătesc binele pe care mi l-ai făcut. Spune-mi, oare mai cugeți la frumoasa Elena cea născută dintr-un ou, fiica lui Jupiter și a Ledei?

Și tânărul îi răspuse:

— Zi și noapte îmi răsună în urechi vorbele tale, frumoasă zeiță.

— Sfătuiește-mă deci ce trebuie să fac pentru a ajunge la ea.

Și-i răspuse Afrodita:

— Iată ce vei face! Cum ajungi acasă diseară, du-te la tatăl Priam și-l roagă să-ți pregătească o corabie poleită cu aur!

Ia cu tine o mână de oameni tineri, apoi întinde pânzele și călătorește la Sparta! Nu uita că Menelaos e prieten cu tatăl tău și du-i veste de la dânsul ca să te primească precum pe un frate! Eu te voi urmări și te voi ajuta pas cu pas.

Corabia fu gata, iar tânărul Paris plecă îndată la Sparta, în regatul lui Menelaos. Cum ajunsese acolo, Menelaos îl întâmpină ca pe un frate, apoi plecă în călătorie, lăsându-l pe oaspete în casă. Iar când Paris trebui să se înfățișeze Elenei, Afrodita ceru ajutorul fiului ei, Cupidon-Amor. Acesta coborî în palatul lui Menelaos cu arcul și săgețile sale fermecate, care strecurau în inimi otrava binecuvântată a iubirii. Abia ridică ochii frumoasa Elena asupra feciorului lui Priam, când Cupidon-Eros, zeul copilaș, făcu să alunece din arcu-i săgeata lină, drept în inima ei. Din clipa aceea, Elena fu cuprinsă de o dragoste mistuitoare pentru oaspetele soțului. Săgeata micului zeu îi zdrobise orice împotrivire. Inima ei clocotea de arșița neiertătoare.

Dar șagalnicul zeu îl atinse din treacăt, cu săgeata-i vrăjtită, chiar pe tânărul Paris. Acesta, îndrăgostit de frumoasa Elena, uită de prietenia tatălui său cu Menelaos, uită până la urmă de sine însuși. El nu mai cugetă la alta, decât cum s-o răpească pe femeia iubită. Dar mai presus de dragostea lor, există o lege pe care ei nu o pot călca. Elena este soția lui Menelaos și nu-l poate părăsi ca să se cunune cu Paris. Junona-Hera, zeiță a nunții, era singura care putea face și desface căsnițiile între oameni și chiar între zei.

Junona, știind aceasta, o întâmpină pe Afrodita și-i vorbește cu prefăcută dragoste:

– Bine te mai pricepi, șireato, să-i înlănțui pe muritori, mai ales când mergi mână-n mână cu fiul tău nebiruit! Dar de ce n-ai venit din prima clipă să-mi mărturisești necazul tău? Credeai, poate, că mie nu-mi surâde căsnicia pe care vrei s-o legi? Dimpotrivă, perechea pe care o îndrăgești e potrivită. Hai deci să împlinim amândouă ceea ce tu singură ai început! Să-i ducem la Troia, în cetatea dragă ție, pe Elena, cea mai frumoasă femeie, și pe cel mai chipeș dintre fiii lui Priam! Eu voi dezlega-o de căsnicia cu Menelaos și o voi cununa în lege cu Paris cel frumos.

Venus-Afrodita căzu repede la învoială. Și astfel, după sfatul zeitelor, peste noapte Paris o răpi pe frumoasa Elena cu averile ei din casa lui Menelaos și fugi cu ea peste mare până la Troia. Aici ei așezară un nou cămin cu temei la curtea lui Priam, cu învoirea zeilor.

De-acum se dă pe față gândul Junonei. Ea își aduse aminte că mai demult, când Elena era o copilă de numai doisprezece ani, ajunsese vestită în lumea întreagă pentru frumusețea ei și că regele Tezeu, întemeietorul Atenei, o furase de la casa părintească. Abia târziu, când frații ei, gemenii Castor și Polux, crescuseră mai mari, au adus-o cu greu acasă. După aceea au venit cei mai slăviți eroi ai vremii s-o pețescă, iar printre ei erau și Agamemnon, fratele lui Menelaos, și chiar viteazul Ahile. Era și istețul Ulise, cel îndrăgît de Minerva, zeița înțelepciunii. Între pețitori s-a născut o mare vrajbă, și ei erau aproape să se bată. Atunci înțeleptul Ulise, sfătuit de Minerva, le-a vorbit astfel pețitorilor:

— Viteji din toate colțurile lumii! Să nu ne certăm pentru o femeie, oricât este ea de frumoasă, dacă ea nu voiește să meargă în casa niciunuia dintre noi! Iar dacă cineva o să izbutească s-o ia cu șiretenie sau cu puterea, atunci mă gândesc cu groază ce războaie se vor dezlănțui în bieteile noastre cetăți. De aceea socot că e mai bine ca alegerea soțului ei s-o facă însăși Elena. Apoi să ne legăm cu jurământ pe viitor! Dacă cineva va cuteza să o răpească pe Elena din casa soțului, atunci noi cu toții, cu armatele noastre, să ne ridicăm laolaltă ca să-l pedepsim. Elena să fie astfel adusă din nou în casa soțului ei.

Pețitorii l-au ascultat pe Ulise, iar Elena l-a ales pe Menelaos.

Alegerea ei a fost cheazășuită de toți eroii greci.

Junona hotărî acum să le aducă aminte tuturor legătura pe care au făcut-o la nunta Elenei. Ea trimise crainici zehiești; se înfățișă în visuri tuturor regilor Greciei și-i îndemnă să-și respecte cuvântul de odinioară. Ei toți i se supuseră, ci numai viteazul Ahile nu se arată nicăieri.

Ahile, fiul zeiței Tetis și al muritorului Peleu, era sortit să moară tânăr dacă va cunoaște gloria. Ca să-l ferească de moarte, zeița Tetis îl duse la curtea regelui Licomedes, îl îmbrăcase femeiește și-l pusese să toarcă lână alături de fetele acestui rege. Numai istețul Ulise izbuti să-l scoată la iveală. El îmbracă veștminte de neguțător și intră în palatul regelui Licomedes, aducând giuvaiere și pânze de preț. Printre giuvaiere, el furișă o sabie strălucitoare. Fetele de rege luară fiecare câte un giuvaier sau pânze subțiri, dar viteazul Ahile prinse

îndată sabia. Ulise îl strigă pe nume și astfel fu descoperit vicleșugul. Ahile părăsi palatul și pe fetele regelui Licomedes și, în fruntea mirmidonilor săi, porni către cetatea Troiei, pe multe și mândre corăbii.

Dimpreună cu el se îndreptau acum către cetatea troiană, pe mii de corăbii, cei mai străluciți dintre eroii Greciei străvechi. Printre ei se zăreau de departe viteazul Ajax telamonianul cu scutul cât un turn de cetate, Idomeneu din Creta, Diomede cel neînfricat, bătrânul Nestor neîntrecut în sfaturi, doctorul Mahaon în veșnică luptă cu moartea, căreia-i smulgea pe cei atinși de săgeți ascuțite ori de săbii tăioase.

Ulise cel isteț și prietenul său, bălanul Menelaos, erau nelipsiți de la sfaturi și trudă.

Dar pe deasupra tuturor, toți regii îl aleseseră pe fratele lui Menelaos, pe Agamemnon, să fie rege peste regi și să cârmuiască oștile fără de număr pe valuri dușmănoase și în războiul troian, fiind cel mai curajos, mai cumpătat și cu sufletul neînfrânt. Stând la prora corabiei, îmbrăcat în armura scânteietoare, Agamemnon părea mai curând un zeu care poruncește valurilor și le supune.